

(hapax en totes les enquestes aragoneses), com a genèric de dos llocs, *Boca del Solano* i *Boca de Estrimal*, aquell molt a prop del *Solano* i dalt de les muntanyes, damunt el «Peñón», aquest al costat de la partida dita *Estrimal*; totes dues han de ser dalt de les serres i arran del límit amb Sallent o amb Escarrilla; no sembla, doncs, que es pugui tractar de la gola de cap riuet ni estany; és clar que caldria comprovar-ho millor, car fóra ben anòmal, si no únic, el cas d'una *-k-* provinent de *-g-* etimològica; i em mancà temps per fer-ho amb altres informants. — 5 Per als *Mogos de Miranda*, veg. H. das Neves, en *RLus.* v, 227. — 6 Diez volia relacionar *buega* i *muga* amb un cèltic *bog* (*Wb.*, 434) —ço que fóra molt important per a l'etimologia—¹⁵ però ja Thurneysen va indicar que aquest mot atribuït al gallès o kymri sembla ser inexistent (*Keltorum.*, 86). En el *DCEC* III, 405, vaig tractar de l'etimologia del nostre *boga-buega*, a propòsit del cast. *mogote*, article que conserva valor també per a la qüestió que ens ocupa ara; però és molt insegur i fins poc probable que *mogote* sigui derivat de l'arrel de *moga-muga*, ni que sigui en l'idioma d'origen. Poc ens ensenya sobre el nostre problema l'article que li dedica el *REW*, 5716; en tot cas no m'és conegut un ast. *muega* i *buega* que aquest indica. Sí que hi ha, en canvi, un gc. *mugo*, *muo* talus, digue» i altres dades assenyalades per Rohlf, *La Gc.*, § 81. Hi ha un *bogue*, o més aviat *bogne*, amb sentit semblant, en un ms. del *Perceval* (cf. *Rom.* XLII, 619; *ZRPh.* xxxvi, 611; *RForsch.* xxix, 330), però sembla que no és més que una variant fonètica de *bogne* pel fr. *borne*, *boine*, sense relació amb el nostre mot. Algun punt de vista i dada d'interès aporta a l'estudi del nostre problema Hubschmid, *Bemerkungen zu Sardischen Studien* (*ZRPh.* lxxxiii, § 28) i *Encicl. Ling. Hisp.* I, 49, però és poc, i poc original, i en part insegur. Les coses que en digueren Am. Castro (*RFE* III, 194) i Bruch (allí ressenyat) estan ultrapassades.

BOGAL, 'generós', 'balder', 'folgat', adjectiu comarcal però també d'ús literari, que reapareix en diversos parlars occitans, en la forma *bourgal*; si bé insegur és probable que vingui del ll. *vǔlgāris*, 'comú, popular'; canviat en **vulgalis* en el sentit de 'facilitat a tothom', la primera *-l-* hauria sofert dissimilació, en forma divergent en les dues llengües. □ 1.ª doc.: 1740, Canonge Tagell; 1839, Lab.

Definit amb «franch, generós». Labèrnia era del Maestrat i en el diccionari va recollir bastantes paraules d'aquella procedència. El *DAG*, també el recollí, amb el sentit de «generoso, dadivoso» a la Plana de Vic i Manresa; i en l'article *vogal*, cita els versos de Tagell «al parlar-li en liberal, / serà en fer gràcies *vogal*, / y no papa cocamiques»=(el papa Ciment XII). Encara que no el recollí el *DFa.*, és un mot de belles possibilitats literàries, car implica un matís de desinterès i liberalitat més accentuat que el de 'generós': més aviat el de 'liberal' en matèria d'interessos. Re-

cordo haver-lo vist usar en bon estil literari per Joan Santamaria (crec que en les seves *Visions de Catalunya*), i a algun altre escriptor d'expressiu estil; jo mateix me n'he servit escrivint i parlant, tot i que no és viu a Barcelona ni en el meu ús familiar. *AlcM* el localitza en el sentit de «generós, que no plany el donar molt» a les comarques de Tarragona i Barberà, Bages, Urgell i Vic, i en el de 'balder' en el Maestrat (Morella i Benassal): *aquests pantalons me són bogals, el fil passa bogal pel cós* (l'ull de l'agulla). En efecte, García Girona diu que en el Maestrat és «lo que entra ample i no apretat dins d'una altra cosa, com la balda dins son pontet; alguns dien *bobal*; a Catalunya vol dir 'generós, donador». Les dues accepcions és probable que no s'exclouguin mútuament, car ja he dit que Labèrnia (que era de la Jana, en el Maestrat) dona 'franc, generós' i d'altra banda J. B. Xuriguera (que és de Juneda) em comunicà que per a ell vol dir «folgat».

Ara bé, aquest adjectiu reapareix, amb lleu variació, en un grup de parlars llenguadocians i occitans en general. Sauvages, que recollí els mots del Gard, definia *bourgal* «franc, loyal», *bourgalamen* «franchement»; de la Salle-de-St.Pierre en el mateix departament és el parlar que va usar Fesquet en traduir la paràbola del fill pròdig, amb el qual sentit usà precisament *bourgal*; Couzinié, en el seu diccionari del parlar de Castres (Tarn), el feia sinònim de «généreux»; mentre que en el Roergue, Vayssier, que també el tradueix «prodigue», dona la pronúncia *gourgal*. El *TdF* recull també el mot en el sentit de «libéral, généreux», citant-ne exemples en diversos felibres, des de Castor Favre († 1783) que era de Sommières (Erau); els altres, Jean Laurès, M. Barthès, P. Félix, A. Arnavielle, François Vidal, són coetanis de Mistral, els dos primers de l'Erau, el penúltim del Gard, i el darrer era d'Ais-en-Provença. Sembla que el mot deu usar-se, realment, també en terra provençal, car el mateix Mistral va emprar el verb derivat *abourgali* «civiliser, polir, inspirer des sentiments généreux» en el seu *Calendau*: «tocon, encanton, apouilisson / l'ome dur *abourgalisson*» o sigui li lleven la duresa o el fan liberal.

Jutjant pel breu context de les cites sembla que tots l'usin, o amb poca diferència, en el sentit 'liberal, generós' o potser «loyal, franc», que Mistral dona en primer lloc, fent-lo precedir de «civil». Aquest sentit no es veu en cap dels exemples, i es fa suspecte com a tendències, car s'inspira en la idea que el mot derivi de *BURG* com *burgès*. Ara bé, això sembla ben poc probable, sobretot perquè fóra llavors inexplicable la desaparició de la *-r-*, i la forma *bourgal* existeix també en el Llenguadoc, segons el *TdF*, si bé no en dona cites, també és ben poc probable, donada l'escassa vitalitat de *BURG* fora del Nord de França, ben poc productiu en llengua d'oc, i absolutament estrany a tot ús català (almenys popular). L'ús del sufix *al* també fóra un poc sorprenent en un derivat de tal mot i tal sentit. No obstant el *FEW* caigué en el parany, posant en l'article *BURGUS*, entre altres, Beziers